

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 79/12

Λουξεμβούργο, 14 Ιουνίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-542/09
Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών

Η ολλανδική νομοθεσία, που εξαρτά τη χορήγηση χρηματοδότησης για σπουδές στην αλλοδαπή από προϋπόθεση διαμονής, εισάγει άνιση μεταχείριση μεταξύ των Ολλανδών εργαζομένων και των διακινούμενων εργαζομένων

Οι Κάτω Χώρες δεν απέδειξαν ότι η προϋπόθεση διαμονής επί «τρία από τα έξι έτη» δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την εκπλήρωση του σκοπού προώθησης της κινητικότητας των σπουδαστών

Ο ολλανδικός νόμος για τη χρηματοδότηση σπουδών ορίζει τα πρόσωπα που μπορούν να τύχουν χρηματικής ενίσχυσης για την πραγματοποίηση σπουδών στις Κάτω Χώρες και στην αλλοδαπή. Όσον αφορά τις σπουδές ανώτατης εκπαίδευσης που πραγματοποιούνται στις Κάτω Χώρες, χρηματοδότηση μπορεί να χορηγηθεί σε κάθε σπουδαστή ηλικίας 18 έως 29 ετών που έχει την ολλανδική ιθαγένεια ή την ιθαγένεια οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να πραγματοποιήσει ένας σπουδαστής σπουδές ανώτατης εκπαίδευσης στην αλλοδαπή πρέπει να απολαύει δικαιώματος χρηματοδότησης για σπουδές ανώτατης εκπαίδευσης στις Κάτω Χώρες και πρέπει επίσης να έχει διαμείνει νομίμως στις Κάτω Χώρες επί τρία τουλάχιστον έτη κατά τη διάρκεια των έξι ετών που προηγήθηκαν της εγγραφής του σε εκπαιδευτικό ίδρυμα της αλλοδαπής. Η προϋπόθεση αυτή, που καλείται «τρία από τα έξι έτη» εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της ιθαγένειας του σπουδαστή.

Η Επιτροπή άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά των Κάτω Χωρών, υποστηρίζοντας ότι η προϋπόθεση «τρία από τα έξι έτη» εισάγει έμμεση δυσμενή διάκριση εις βάρος των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών της οικογένειάς τους, η οποία απαγορεύεται από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και αντίκειται στην ευρωπαϊκή ρύθμιση περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.¹

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ΣΛΕΕ προβλέπει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται κατάργηση κάθε είδους δυσμενούς διακρίσεως λόγω ιθαγένειας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, τις αμοιβές και τους λοιπούς όρους εργασίας. Επιπλέον, από τον κανονισμό αυτό προκύπτει ότι ο εργαζόμενος υπήκοος κράτους μέλους απολαύει, εντός του εδάφους των άλλων κρατών μελών, των ίδιων κοινωνικών και φορολογικών πλεονεκτημάτων με τους ημεδαπούς εργαζομένους. Στη διάταξη αυτή εμπίπτουν αδιακρίτως τόσο οι διακινούμενοι εργαζόμενοι που διαμένουν σε κράτος μέλος υποδοχής, όσο και οι μεθοριακοί εργαζόμενοι που, ενώ ασκούν την έμμισθη δραστηριότητά τους εντός του τελευταίου αυτού κράτους μέλους, διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μια ενίσχυση διαβίωσης και εκπαίδευσης για την πραγματοποίηση πανεπιστημιακών σπουδών και την απόκτηση επαγγελματικής κατάρτισης αποτελεί κοινωνικό πλεονέκτημα κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού. Η χρηματοδότηση σπουδών που χορηγεί κράτος μέλος στα τέκνα των εργαζομένων αποτελεί, για ένα διακινούμενο εργαζόμενο, κοινωνικό πλεονέκτημα κατά την έννοια του κανονισμού αυτού, όταν ο εν λόγω εργαζόμενος εξακολουθεί να συντηρεί τον κατιόντα του.

¹ Άρθρο 45 ΣΛΕΕ και άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33), όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2434/92 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1992 (ΕΕ L 245, σ. 1).

Συναφώς, το Δικαστήριο τονίζει ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως δεν απαγορεύει μόνον τις εμφανείς διακρίσεις λόγω ιθαγένειας, αλλά και κάθε μορφή συγκαλυμμένης διακρίσεως, η οποία, κατ' εφαρμογήν άλλων κριτηρίων διακρίσεως, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα. Τούτο συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση μέτρου που απαιτεί συγκεκριμένη διάρκεια διαμονής και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να αποβεί εις βάρος, κατά κύριο λόγο, των διακινούμενων και των μεθοριακών εργαζομένων που είναι υπήκοοι άλλων κρατών μελών, κατά το μέτρο που οι μη κάτοικοι ημεδαπής είναι συνήθως και μη ημεδαποί.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει, συνεπώς, ότι η προϋπόθεση «τρία από τα έξι έτη» εισάγει άνιση μεταχείριση μεταξύ των Ολλανδών εργαζομένων και των διακινούμενων εργαζομένων οι οποίοι διαμένουν στις Κάτω Χώρες ή ασκούν εκεί την έμμισθη δραστηριότητά τους ως μεθοριακοί εργαζόμενοι. Η άνιση αυτή μεταχείριση απαγορεύεται, εκτός αν δικαιολογείται αντικειμενικώς.

Συναφώς, το Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα των Κάτω Χωρών ότι η προϋπόθεση διαμονής είναι απαραίτητη για την αποτροπή παράλογης οικονομικής επιβαρύνσεως με δυνητικές συνέπειες στην ύπαρξη, αυτή καθαυτή, του εν λόγω καθεστώτος ενισχύσεως. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο σκοπός αποτροπής παράλογης οικονομικής επιβαρύνσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επιτακτικός λόγος γενικού συμφέροντος δυνάμενος να δικαιολογήσει άνιση μεταχείριση μεταξύ των Ολλανδών εργαζομένων και των εργαζομένων άλλων κρατών μελών.

Περαιτέρω, οι Κάτω Χώρες υποστηρίζουν ότι, δεδομένου ότι σκοπός της ολλανδικής ρυθμίσεως είναι η προώθηση των σπουδών εκτός των Κάτω Χωρών, η προϋπόθεση διαμονής εξασφαλίζει τη χορήγηση κινητής χρηματοδότησης μόνο στους σπουδαστές που, ελλείψει της χρηματοδότησης αυτής, θα πραγματοποιούσαν τις σπουδές τους στις Κάτω Χώρες. Αντιθέτως, οι σπουδαστές που δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους στις Κάτω Χώρες θα σκέφτονταν καταρχήν να πραγματοποιήσουν σπουδές εντός του κράτους μέλους διαμονής τους, με αποτέλεσμα να αποθαρρύνεται η κινητικότητα.

Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο σκοπός περί ενίσχυσης της κινητικότητας των σπουδαστών εμπίπτει στο γενικό συμφέρον και αποτελεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος δυνάμενο να δικαιολογήσει περιορισμό της αρχής απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ωστόσο ότι μια ρύθμιση ικανή να εισαγάγει περιορισμό θεμελιώδους ελευθερίας διασφαλιζόμενης από τη Συνθήκη, όπως είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, μπορεί βασίμως να δικαιολογηθεί μόνον εφόσον είναι κατάλληλη για να εξασφαλισθεί η εκπλήρωση του επιδιωκόμενου θεμιτού σκοπού και δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού μέτρου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι Κάτω Χώρες υποστηρίζουν ότι η εν λόγω ρύθμιση ενισχύει ουσιαστικά την κινητικότητα των σπουδαστών χάρη στα οφέλη που συνεπάγεται η πραγματοποίηση σπουδών εκτός των Κάτω Χωρών όχι μόνο για τους σπουδαστές, αλλά και για την ολλανδική κοινωνία και αγορά εργασίας. Πράγματι, οι Κάτω Χώρες αναμένουν ότι οι σπουδαστές στους οποίους εφαρμόστηκε το εν λόγω καθεστώς θα επιστρέψουν στο κράτος αυτό μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, προκειμένου να διαμείνουν και να εργασθούν εκεί.

Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι τα αναφερθέντα στοιχεία αντανakλούν την κατάσταση της πλειονότητας των σπουδαστών και, ως εκ τούτου, η προϋπόθεση διαμονής συνιστά κατάλληλο μέτρο για την εκπλήρωση του σκοπού προώθησης της κινητικότητας των σπουδαστών. Εντούτοις, οι Κάτω Χώρες θα έπρεπε να είχαν τουλάχιστο δικαιολογήσει γιατί επέλεξαν την προϋπόθεση «τρία από τα έξι έτη» αποκλείοντας κάθε άλλο αντιπροσωπευτικό στοιχείο. Πράγματι, η προϋπόθεση αυτή είναι υπερβολικά περιοριστική. Επιβάλλοντας συγκεκριμένες περιόδους διαμονής στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους, η προϋπόθεση «τρία από τα έξι έτη» προτάσσει ένα στοιχείο που δεν είναι κατ' ανάγκη το μόνο αντιπροσωπευτικό του πραγματικού βαθμού συνδέσμου του ενδιαφερομένου με το εν λόγω κράτος μέλος. Συνεπώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι Κάτω Χώρες δεν απέδειξαν ότι η προϋπόθεση διαμονής δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου με την εν λόγω ρύθμιση σκοπού.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" 📡 (+32) 2 2964106